

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Tomáše Langáška a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **J. I., DiS.**, zastoupeného Mgr. Romanem Klimusem, advokátem, se sídlem Dělnická 397/93, 624 00 Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. března 2012, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. ledna 2013, č. j. 41 Ad 29/2012 - 44,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Romanu Klimusovi, advokátu, se sídlem Dělnická 397/93, 624 00 Brno, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 3146 Kč včetně daně z přidané hodnoty, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I.
Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobci (ročník 1978, občan Slovenské republiky, bytem tamtéž) byl pro duševní onemocnění slovenskou *Sociálnou poisťovňou, pobočkou v Žiaru nad Hronom* (dále jen „Sociální pojišťovna“), přiznán invalidní důchod z důvodu neschopnosti vykonávat pracovní činnost s poklesem této schopnosti o více než 70 % s tím, že podle posudkové komise Slovenské pojišťovny bylo datum vzniku invalidity určeno dnem 7. září 2011. Nárok na slovenský invalidní důchod mu vznikl jen díky přihlédnutí k době pojištění

získané v České republice v rozsahu 761 dnů (kromě této české doby pojištění mu byla zhodnocena slovenská doba pojištění v rozsahu 1274 dnů).

[2] Žalobce požádal o invalidní důchod i v České republice, nebyl však úspěšný. Žalovaná v záhlaví citovaným rozhodnutím zamítla námitky žalobce a potvrdila své předchozí rozhodnutí ze dne 22. února 2012 č. j. X, jímž byla žalobcová žádost zamítnuta pro nesplnění podmínky potřebné doby pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod podle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k čl. 40 a 45 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen „koordinační nařízení“). Podle posudku Pražské správy sociálního zabezpečení pro Prahu 10 ze dne 2. prosince 2011 sice v případě žalobce vznikla invalidita ve třetím stupni dne 7. září 2011 (tj. ke stejnému dni, k jakému vznik invalidity určila Slovenská pojišťovna) z důvodu poklesu pracovní schopnosti o 75 % (přičemž posouzení invalidity bylo provedeno výhradně podle českých předpisů, dle § 39 zákona o důchodovém pojištění, vzhledem k čl. 46 odst. 3 koordinačního nařízení, ve spojení s přílohou VII nařízení *a contrario*), žalobce však nezískal potřebnou dobu pojištění. Získal pouze 3 roky a 175 dnů pojištění v rozhodném období od 7. září 2001 do 6. září 2011, tj. v období posledních 10 let před vznikem invalidity dle § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, přičemž potřebná doba pojištění podle § 40 odst. 1 písm. f) u pojištěnce ve věku nad 28 let činí 5 let. Žalovaná v odůvodnění rozhodnutí uvedla, že získaná doba 3 roků a 175 dnů byla zhodnocena „i s přihlédnutím k době pojištění vykázané v rozhodném časovém období Sociální pojišťovnou“, konkrétně jednoho roku a 144 dnů pojištění získaných ve Slovenské republice v období od 1. ledna 2003 do 4. března 2005 a od 7. září 2006 do 22. června 2007 podle údajů Sociální pojišťovny. Dobu zaměstnání u SK Expres, Areál výzkumných ústavů, v Praze od 24. října 2005 do 6. listopadu 2005 žalovaná nezhodnotila, neboť se jednalo o pracovní úvazek na základě dohody o provedení práce, která účast na důchodovém pojištění podle předpisů platných do 31. prosince 2011 nezakládala.

[3] Podle žalované „nárok účastníka byl posouzen ... i podle čl. 40, 45, 46, 51, 52 a 57 koordinačního nařízení ..., zejména z hlediska základního principu sčítání dob pojištění pro účely získání nároku na dávku. Tím, že však účastník řízení v ČR nesplnil podmínku potřebné doby pojištění v rozhodném období, nemohla být výše takové dávky podle těchto předpisů vyměřena podle nařízení“. K námitce, že měla být vzata v úvahu doba pojištění získaná ve Slovenské republice v rozsahu 1274 dnů podle čl. 51 koordinačního nařízení, žalovaná v rozhodnutí uvedla, že „podmínky pro vznik nároku na důchod se v jednotlivých členských státech liší i při uplatnění principu sčítání dob pojištění. ... Podle českých právních předpisů se podmínka potřebné doby 5 let pojištění zjišťuje ... z posledních 10 let před vznikem invalidity, kdežto podle slovenských předpisů [§ 70 až 72 zákona č. 461/2003 Z. z., o sociálnom poistení] z celého období před vznikem invalidity.“

[4] Proti rozhodnutí žalované podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) v návěti citovaným rozsudkem zamítl.

II.

Kasační stížnost a řízení o ní

[5] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost z důvodu tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Namítal konkrétně porušení ústavně zaručeného práva na rovnost podle čl. 3 odst. 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a na přiměřené hmotné zajištění podle čl. 30 Listiny. Nezákonnost spatřuje v rozdílném přístupu k počítání doby potřebné pro přiznání invalidního důchodu, což je podle stěžovatele též v rozporu s koordinačním nařízením. Žalovaná měla přihlídnout jak k době pojištění získané v České republice, tak k době pojištění získané ve Slovenské republice. Stěžovatel dále upozornil, že čl. 46 odst. 3 koordinačního nařízení upravuje pouze nutnost akceptace již přiznaného stupně invalidity institucemi členských států, a to těch, které potvrdily v příloze VII shodu mezi právními předpisy. Toto ustanovení však podle stěžovatele neupravuje samotné podmínky pro přiznání invalidního důchodu. Podle čl. 51 odst. 3 ve spojení s čl. 50 koordinačního nařízení *„pokud právní předpisy členského státu podmiňují získání nároku na invalidní důchod délkou pojištění [sic!], tato podmínka se považuje za splněnou v případě pojištění podle právních předpisů jiného členského státu.“*, jak stěžovatel uvedl v kasační stížnosti.

[6] Kromě toho stěžovatel namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku slovy *„stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost též soudního rozhodnutí, nikoli pouze rozhodnutí ČSSZ, neboť se soud v odůvodnění svého rozsudku nikterak nevypořádal k uvedeným navrhaným tvrzením.“* Tuto námitku však nekvalifikoval podřazením pod příslušné ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Vzhledem k obsahu této stručné námitky s dovětkem *„nikoli pouze rozhodnutí ČSSZ“* lze dospět k závěru, že obsahově namítl nejen nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku podle § 103 odst. 1 písm. d), ale i důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tj. vadu řízení spočívající v nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správního orgánu, pro kterou ho měl krajský soud zrušit.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněny.

[8] Nejvyšší správní soud předesílá, že neshledal kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., jež sice stěžovatel vznesl lakonicky, jimiž by se však tak jako tak Nejvyšší správní soud musel zabývat z úřední povinnosti i bez návrhu (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Žalobou napadené správní rozhodnutí nepochybně nepřezkoumatelné není – žalovaná se důkladně zabývala námitkami stěžovatele, přesvědčivě rekapitulovala skutková zjištění, o něž ostatně není žádného sporu, uvedla, jakou právní úpravu na řešení věci použila, proč a s jakým výsledkem. Ostatně sám stěžovatel s právním posouzením žalované v žalobě polemizoval, což předpokládá, že jeho důvody identifikoval, resp. že mu byly srozumitelné. Nepřezkoumatelný není ani napadený rozsudek krajského soudu. Byť lze vlastní odůvodnění napadeného rozsudku označit jako stručné, je z něj jasně seznatelné, že se krajský soud zcela ztotožnil se skutkovými a právními závěry žalované a že k nim dospěl na základě vlastní úvahy, byť shodné s úvahou, jakou provedla žalovaná. S touto

úvahou stěžovatel polemizuje v kasační stížnosti, což předpokládá její pochopení, a tvrdí, že je nezákonná. Zbývá tedy vypořádat právě kasační námitku nezákonnosti napadeného rozsudku krajského soudu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jež je ostatně stěžovatelovou námitkou stěžejní.

[9] Stěžovatel vznesl námitku porušení rovnosti spočívající v tom, že český nositel pojištění (žalovaná) rozdílně přistupuje k počítání doby potřebné pro přiznání invalidního důchodu než slovenský nositel pojištění, což je podle stěžovatele v rozporu s evropským právem (koordinačním nařízením). Podstatou této námítky je ve skutečnosti odlišná právní úprava poskytnutí dávky v invaliditě v České republice a ve Slovenské republice.

[10] Stěžovatel se mýlí v samotném východisku této námítky. Smyslem koordinačního nařízení není a nebylo sjednocení právních úprav v jednotlivých členských státech (nejde o harmonizační opatření), nýbrž jen jejich koordinace tak, aby byla zachována zásada rovnosti ve smyslu, jaký je vlastní primárnímu evropskému právu a jaký je vyjádřen v čl. 4 koordinačního nařízení: tj. že osoby, na které se toto nařízení vztahuje, mají požívat stejných dávek a mají mít podle právních předpisů kteréhokoliv členského státu stejné povinnosti jako jeho státní příslušníci. Koordinační nařízení tedy naopak předpokládá, že ve členských státech existují v oblasti sociálního zabezpečení různé předpisy, někdy velmi různé (srov. odstavce 4 a 7 preambule koordinačního nařízení). Rovnost zacházení, jíž se stěžovatel dovolává, neznamena, že by řízení o dávce v invaliditě mělo ve všech členských státech, jež přicházejí v úvahu, dopadnout stejně (přiznáním nároku), nýbrž jen to, že žadatel bude ve všech členských státech posuzován stejně jako jejich vlastní státní příslušník. Rovnost zacházení, jak ji stěžovatel dezinterpretuje, by naopak vedla k hrubé a nepřijatelné diskriminaci, kdy by příslušníku jiného státu jen na základě pro něj příznivější tamní právní úpravy byl v jiném členském státě přiznán nárok, jenž by podle právních předpisů ani vlastnímu státnímu příslušníku přiznán být nemohl.

[11] Žalovaná a krajský soud dospěly ke správnému závěru, že v případě stěžovatele nárok na invalidní důchod nevznikl, neboť podle českého zákona o důchodovém pojištění se potřebná doba pojištění u pojištěnce mladšího 38 let zjišťuje z posledních 10 let před vznikem invalidity (§ 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění), kdežto podle slovenského předpisu z celého období před vznikem invalidity (§ 72 odst. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.: „*Počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity.*“). Slovenský nositel pojištění tak mohl stěžovateli zhodnotit i doby starší než z období posledních 10 let před vznikem invalidity, na rozdíl od nositele pojištění českého. To je také jediný důvod, pro který bylo v obou státech rozhodnuto jinak. Státní příslušnost stěžovatele, ani místo jeho pobytu, v tom žádnou roli nehrály. Zásada sčítání dob (srov. odstavec 14 preambule koordinačního nařízení) byla také v souladu s koordinačním nařízením dodržena. Žalovaná zhodnotila stěžovateli i doby slovenské, avšak v souladu s českou právní úpravou jen doby z období posledních 10 let před vznikem invalidity.

[12] Ustanovení čl. 46 odst. 3 koordinačního nařízení, jehož se stěžovatel dovolává, aplikovatelné není, neboť jak plyne z přílohy VII koordinačního nařízení, shoda mezi právními předpisy České republiky a Slovenské republiky o podmínkách týkajících se stupňů invalidity potvrzena nebyla; proto také v případě stěžovatele byl v každé z těchto

zemí stanoven stupeň invalidity nezávisle. I kdyby bylo toto ustanovení aplikovatelné, šlo by pouze o závaznost (uznání) rozhodnutí o stupni invalidity. Zcela odlišnou věcí by i tak bylo splnění dalších podmínek pro vznik nároku na dávku v invaliditě (zde podmínky potřebné doby pojištění).

[13] Pokud jde o argumentaci čl. 51 odst. 3 ve spojení s čl. 50 koordinačního nařízení, konstatuje Nejvyšší správní soud, že stěžovatel znění čl. 51 odst. 3 koordinačního nařízení cituje nesprávně a zavádějícím způsobem. Toto ustanovení v relevantní části zní „*Pokud právní předpisy nebo zvláštní systém členského státu podmiňuje získání, zachování nebo obnovení nároků na dávky pojištěním* [nikoli tedy *dobou pojištění*] *dotyčné osoby při vzniku pojistné události ...*“. Jinak řečeno, jde o řešení podmínky trvalého pojištění v okamžiku vzniku pojistné události, jež mohou právní předpisy některých členských států obsahovat. Takovou podmínku však český zákon o důchodovém pojištění nestanoví [nepodmiňuje vznik nároku trváním pojištění, nýbrž získáním potřebných dob pojištění v relevantním minulém období; srov. § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb.]. Ustanovení čl. 50 odst. 1 koordinačního nařízení pak upravuje použitelnost právních předpisů členského státu vzhledem k okamžiku podání žádosti o přiznání dávky (tedy časovou působnost předpisů členských států, jež přicházejí v úvahu). Souvislost tohoto ustanovení s kasační námitkou stěžovatele tedy zřejmě není.

[14] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že krajský soud dospěl ve svém rozsudku ke správnému právnímu závěru, pročez kasační stížnost proti jeho rozsudku v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. shledal nedůvodnou a zamítl ji.

IV. Náklady řízení

[15] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 2 s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaná měla ve věci úspěch, podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. však správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění nelze přiznat právo na náhradu řízení, na které by měl jinak nárok podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s.

[16] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 21/2013-44 ze dne 16. dubna 2013 ustanoven zástupce pro řízení Mgr. Roman Klimus, advokát. Podle § 35 odst. 8 část věty první za středníkem s. ř. s. platí hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného advokáta stát. Právní zástupce stěžovatele uplatnil celkem pět úkonů právní služby (1. ustanovení zástupce žalobce, převzetí a příprava zastoupení, 2. porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, 3. nahlédnutí do spisu, pořízení a zpracování fotokopie, 4. odůvodnění a podání kasační stížnosti, 5. návrh na proplacení mimosmluvní odměny advokáta). Nejvyšší správní soud mu přiznal úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, (uplatněný úkon č. 4: písemné podání ve věci samé, zde konkrétně doplnění kasační stížnosti ze dne 17. června 2013), a dále úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. f) ve

spojení s § 11 odst. 3 advokátního tarifu (uplatněný úkon č. 3: prostudování spisu u Nejvyššího správního soudu dne 21. května 2013).

[17] Uplatněné úkony č. 1 a 2 Nejvyšší správní soud nepřiznal, neboť převzetí a příprava zastoupení při ustanovení právního zástupce soudem není samostatně uznatelným úkonem, pouze v souvislosti s první poradou s klientem [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu], samozřejmě za předpokladu, že se uskutečnila. Právní zástupce sice tento úkon uplatnil, uskutečnění porady s klientem však netvrdil (kdy a kde se uskutečnila či jak dlouho se konala), ani neprokázal (záznamem o jednání s klientem). Uplatněný úkon č. 5 nelze vůbec za úkon právní služby vůči klientovi považovat, vyčíslením nákladů pouze právní zástupce ve svém zájmu tvrdí a prokazuje úkony právní služby, jež po soudu žádá proplatit.

[18] Podle § 7 bodu 3 a § 9 odst. 2 advokátního tarifu [nikoli § 9 odst. 4 písm. d), neboť jde o věc důchodového pojištění] tak náleží ustanovenému zástupci stěžovatele odměna za celkem dva úkony právní služby ve výši 1 000 Kč za každý úkon, tj. celkem 2 000 Kč. Podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu náleží zástupci stěžovatele náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za jeden úkon, tj. 600 Kč, celkem tedy 2 600 Kč. Ustanovený zástupce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se podle § 57 odst. 2 s. ř. s. přiznaná částka zvyšuje o částku odpovídající této dani, tj. o 21 %, na celkových 3 146 Kč. Přiznaná částka bude ustanovenému zástupci vyplacena v přiměřené lhůtě na jím uvedený účet (č. l. 53).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. října 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda

senátu